

1973/

1974

Št. 4 3.

DEERAZI

Ob razstavi v ljubljanski galeriji: »Severna emonska vrata« Silvije Popovič, Mario Vetrih

V Ljubljani razstavljata v teh dneh mlada mariborska slikarja Mario Vetrih in Silvije Popovič svoja dela (otvoritev je bila 17. junija), ki so čeprav tako različna po vsebini in odnosu do prostora in barv, kažejo svojevrsten način raznolikosti razmišljanja dveh mladih umetnikov do problemov današnje generacije. Na eni strani bi lahko označili popovičev opus »EKSPANZIJA MASE ČASA IN PROSTORA«, kot nekaj upor proti skrajno stehiniranemu in razkrojenemu svetu, na drugi strani pa vetrihov neformalen, topel in čustven odnos do okolja, kot nasprotje vsemu logičnemu, kot iskanje podzavestnih motivov.

Posebno vzdušje daje razstavi tudi popovičeva plastika, ki se prijetno ujeza z razstavljenimi slikarji. V njej najdemo tiste prvine, ki so povsod prisotne v slikah, vendar še poudarijo smisel razstave z tretjo dimenzijo.

»EKSPANZIJA MASE ČASA IN PROSTORA« – CIKLUS

Silvije Popovič rojen 6. nov. 1950 v Mariboru.

Razstave: Celje (oktober 70), Maribor (SNG 71), Ruše (Likovni salon Ruše, februar 72), Zagreb (Galerija 69, Zagreb junij 72), Maribor (september 73, Avla Maribor–Rotman), Skupinske razstave: 8. ex tempore, 1973 avgust–september, Mestna galerija Piran.

Nagrade: 8. ex tempore, nagrada za posebno kvaliteto (diploma).

Pri čisti, geometrično izdelani tehniki se nam vsiljuje vprašanje, kakšno predstavo si naj ustvari gledalec ob ekstremnih

situacijah, ki jih ustvarjajo na eni strani trdi, togi liki in premice in na drugi mehka forma mase, ki na vsaki posamezni sliki obenem v svoji kontinuirani celoti nakazuje fizikalni čas. In vendar je povezava med tema skrajnostima. Med tem ko forma mase nakazuje tretjo dimenzijo in ravni liki drugo, povezuje barvni spekter vse skupaj v enovito celoto. Postavlja se tudi vprašanje kako vključiti popovičev slikarstvo v naš vsakdan. Ob izrazito dovršeni, čisti in natančni tehniki, si lahko predstavimo umetnikov pogled na svet. V iskanju novega si Popovič pomaga z različnimi elementi iz sveta tehnike, a kljub temu ublaži celoten vtis z bohotenjem organske materije. To daje videz nekakšnega optimističnega pogleda na stvarnost, ki ga ne kali včasih tudi nekoliko neizrazit izbor barv.

Na koncu bi podal še nekaj misli o plastiki. Menim, da je popovičeva plastika izreden primer povezanosti med slikarstvom in kiparstvom. O njej lahko rečemo samo še to, da bi ogromno izgubila v samostojni postavitvi.

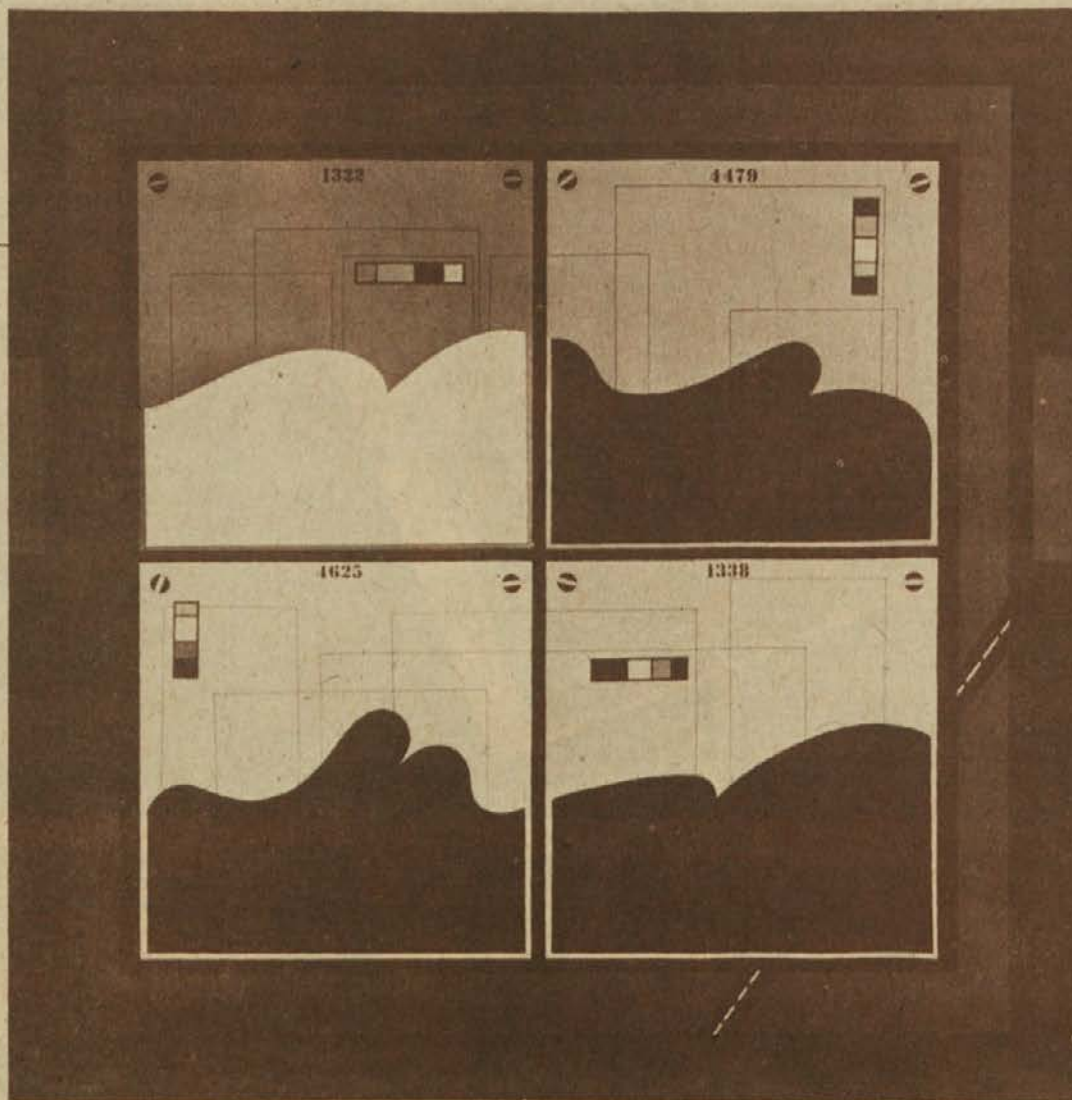
»RAZMIŠLJANJE« – I–VIII

Mario Vetrih, rojen 18. nov. 1951 v Zagrebu.

Razstavljal v Mariboru oktobra in novembra na VTŠ, januarja 1974 na VEKŠ.

Če smo pri popovičevem slikarstvu zasledili izrazito racionalno obdelano površino platen, potem velja to tem manj za slikarstvo Maria Vetriha. Njegov svet je svet, ki izhaja iz globoko doživetih čustev, ni pogojen z zunanjimi obstoječimi formami, je tudi izraz notranje nestabilnosti mladega človeka. Razdelili bi ga pravzaprav lahko na dva posamezna cikla, na prve štiri slike, ki so izrazito tachistične (Pollock, Francis, Wols, Tapie) in predstavljajo avtorjeva zgodnejša dela in cikel drugih štirih, ki so ob svojih ostrejših konturah logično nadaljevanje iskanja mladega umetnika. In če v prvem obdobju občutimo nagnjenje k nakazovanju globine in prostora, je v poznejših delih težnja po čisti ploskovnosti in emotivno stabilnejši slikarji.

Janežič Oskar

Večer dveh spolov

(odlomek)

Ni bil sam kriv, da sta se nogi kot samovoljni žrebici zaletavali druga v drugo, kar prerivali bi se in se postavljali na isto mesto. Tako ni mogoče hoditi. Pljunil je po pločniku in se zaustavil, da bi premislil, zakaj se tako težko premika. Vsi drugi udeleženci zabave so več spili, kar nalivali so se, da so bili potem pohotni in razuzdani in jim ni bilo do šaha. Ni mogel misliti, če se je premikal. Pa kako to, da se je domača hiša oddaljila, se nevarno zaoblila in se kot meglena packa šopirila tam daleč daleč. Zastrupili so ga, kaj ve, kakšne zvarke so mu ponujali... Vse skupaj se mu je zazdelo nagnusno in odvratno. Le kdo ga je spravil v to družbo neizvirnežev, pustežev in babjekov?

Debela kepa nečesa odvečnega se mu je nabrala v trebuhu, poskakovala je in se kotrljala. Kje si, zakonska družica, da bi potolažila ubogega, bolnega moža? Kepa je kar tiščala, nadlegovala in opozarjala opotekajočega se moškega, ki se je znašel na ulici samotni in ves beden, skoraj premražen in bolan. Oprijel se je kljuge na nekih vratih, lahko bi bila tudi vrata hiše, v kateri je sam stanoval, naslonil se je na rezljana vrata in niti pomislil ni, da ga tiščijo leseni okraski samo zato, ker si je nekdo nekoč zaželel, da bi domačnost in prijaznost hiše nakazovala že sama vrata. Takoj ko vstopiš, si moraš biti na jasnem, h kakšnim ljudem si prišel. Ni vstopil. Ne bi bilo prav, če bi pobruhal prag neznanih redoljubnežev; pesti si je tiščal v trebuh, da bi sploščil tisto čudno kepo bolečine. Vino ni bilo dobro, v kozarcih se je svetlikala navadna brozga. Opeharili so ga. Ko bo spet pri močeh, se jim bo maščeval, da, maščevanje je edino, kar mu ostane. Človek je tako zapuščen, vsi so ga pozabili, lahko bi poginil na sredi pločnika in ne bi nihče opazil. Zjutraj bi se snažilci cest spotaknili oberj, se prodorno razgovorili o mrliču in poklicali miličnika. Se žena ne bi zajokala. Zasmilil se je sam sebi. Ves utrujen se vrača domov, kjer ždi ženska, ki ga ne razume. Zmeraj nekaj tarna, hlipa in zapleta, le kdo bi se znašel ob tolikšnem pletenčenju, drobnjakarstvu in drobtinčarstvu. Ničesar več ne razume. Se sam sebe slepi in že to je v tem večeru težavno, naporno in vznemirjajoče strah.

Ni vedel, kako se je privlekel do svojih vrat. Vtikal je ključ v ključavnico, odprlina pa se je kar naprej izmikala. Ko se mu je zdelo, da bi ključ že lahko obrnil, je luknjica skočila na drug konec, tipal je in jo iskal, ji sledil in ji pretil. Potem se je ključ le spravil vanjo in s škrtanjem so se vrata odprla. Ne glede na to, kaj bo pripominjalo bitje v stanovanju, se je zadovoljen sam s sabo zaletaval v stene. Veselilo ga je, da je doma. Dom moj dragi, tu sem. Rožljal je, ropotal in škripal s predmeti, ki so se kar nastavljali, namesto da bi se poskrili po kotih.

Ženska je ležala skrčena kot jež in ni spregovorila nobene besede. Na njeni blazini je bila brezbarvna lužica, ker je kar naprej ležala in iz oči spuščala solzne kapljice, vzglavnik je bil res zelo moker. Pa se ni hotela izdati, da je budna. Naj si misli, da spi, sicer si bo domisljal, da je kdove kakšna moška posebnost! Če ga ni, pa ne morem spati; toliko mi pomeni, da ga kar čakam, oh. Greben bi mu zrasel, če bi to vedel, po prsih bi se bil od ponosa, hvalil bi se in se ponašal s svojo pomembnostjo.

Udje so jo že boleli, ko pa se ni prav nič premikala. Tako se je torej porušilo moje življenje. Zdaj je vsega konec, vsega. Jaz sem mrtva. Pa ni bila mrtva, mrtveci se nič več ne cmerijo, marveč ležijo in molčijo in ne morejo nikoli več spregovoriti, ker v zemlji ni mogoče odpirati ust. Skoz misli so ji polzeli vsi stasiti, podhranjeni in gostobesedni moški, ki bi si jih lahko izbrala za uradne sestanovalec s poročnim listom v roki in fotografijo dveh polepšanih srečnežev, ki sta pravkar prisopihala z matičnega urada. Vsak izmed moških v njenih predstavah je imel vsaj nekaj dobrih lastnosti, njen mož pa je bil povsem brez njih. Cmokal je s svojim pijanskim goltancem in pozabil na vso poezijo tega sveta. Tisti je bil nežen in prijazen in vem, da bi bila srečna z njim. Vedno mi je odprl vrata in stopal za mano. Nasmihal se je v zadregi in vznemirjen zaupanje. Le kje je zdaj ta človek? Vzdihihla je. V spalnici ga ni bilo. Kot da bi ga hotela poiskati, se je splazila iz postelje in odtavala do okna. On je smrčal s samozavestjo nilskega konja. Naslonila se je na okensko polico; svež in leden zrak jo je pikal v obraz. Nikjer ni bilo nikogar. Samo sebe je imela in še to ji je bilo odveč.

Marija Švajncar ml.

MARIO VETRIH: RAZMIŠLJANJE III. — OLJE PLATNO 1973

Marija Šuta

Semanji dan

Skoraj vse sveče so že gorele. Ljudje so v trumah prihajali iz cerkve. Sprejeli so šli otroci, za njimi moški, nato pa župnik z ministranti. Zadnje so šle ženske. Kot v časih, ko sem tudi sama hodila v takih sprevodih in bila užaljena, ker so fantje bili vedno pred dekleti. Tokrat sem opazovala sprevod s pokopališča. Z njega je najlepši razgled na vas s cerkvijo, šolo in trgovinico.

Ni bilo čutiti, da je ta dan posvečen mrtvim. Nanj so spominjale le sveče in okorno, a morda z ljubeznijo okrašeni grobovi. Motil me je vonj krizantem, ki so prevladovali med cvetjem. Mešal se je z prijetnim jesenskim. Ta je vplival name, da sem bila nekam sanjavo otožna namesto žalostna.

Potem, ko se mi je predstavil nek daljni sorodnik, mi je mama povedala, da se je tisti fant poročil z ono puco, da je njena kolegica že zdrava, in še nekaj pomembnih novic, preden sem se ujela ob navadnem klepetu. Kot otrok na pokopališču nisem smela govoriti... Opazila sem, da tudi drugi niso polagali posebne pozornosti grobovom razen, če se je prevrnila ali ugasnila sveča. Izjeme so bili povsem sveži grobovi. Okrog stoječi so nepremično zrl predse v topi žalosti.

Nedaleč od mene je stal moj ded. Očim mi ne bi dovolil, da bi ga obiskala. Zaradi mame, ki jo je ded imel rad in si jo je želel za snaho. Mama pa se vseeno ni poročila z očetom. Zakaj, še zdaj ne vem. Verjetno misli, da še nisem odrasla za take probleme. Ni čudno, saj sem redkokdaj doma. Nočem več vedeti, zakaj, čeprav

še vedno zbira pogum, da bi mi mi povedala. Posebno, ker ima sedaj zakon krepko pokvarjen. Ded me je presenečen pozdravil. „Upal sem, da boš prišla“, je dejal. Zvenelo je formalno, pa ni bilo. Ded sovraži formalnosti. Zapletla sva se v pogovor, ko me je nenadoma opozoril na radovedne poglede in ušesa. Nasmejala sem se, ker se mi je že hip za tem zdelo nesramno in sem obžalovala.

Ko sem se vrnila nazaj h grobu, so sveče skoraj dogorele. Pokopališče se je izpraznjevalo in postajalo vse bolj žalostno. Toda nenavadno, lepo!

Mračilo se je. Šla sem domov, sama, da bi uredila misli. Pozneje bi se mi porazgubile. Še vsa pod vplivom krizantem in sveč sem prvič tega dne pomislila na mrtve. Na babico. Imela me je najraje. Sama sebi sem se zdela grešnica. Moj greh se ne bi dal odločiti, zato sem skušala pozabiti. Navadno sem nagubala čelo in se zastrmela v nek predmet. Takrat je bil to neuspeh pokusa. Bila sem nedaleč od tega, da bi začela premišljevali o smrti. Tega sem se bala. Še doma me je spremljal duh po krizantemah. Ali pa sem si to le domisljala, ker mi je bil neprijeten.

Naslonila sem obraz v dlani in želela, da sploh ne bi mislila. Samo zaspati sem hotela. Pa ni šlo. Nazadnje sem zajokala. Sram me je bilo solz...

Merslavič Franc

VELIKI MOLK

Želim si
molčati,
da bi lahko začutil utrip
večnega brezčasa.

O, da bi mogel obstati,
snovati lepoto in
se ne bati,
da padem, padem ...
Za vse poti bi rad vedel,
ki vodijo v nič,
da bi začutil bolečino rojevanja
in da bi strmел ob spoznanjih smrti.

Oh ljubi tišino, brezmejno tišino ...
V njenih globinah utone
minevanja krik –
z njim hotel bi biti ...

MARIO VETRIH

DANAŠNJA

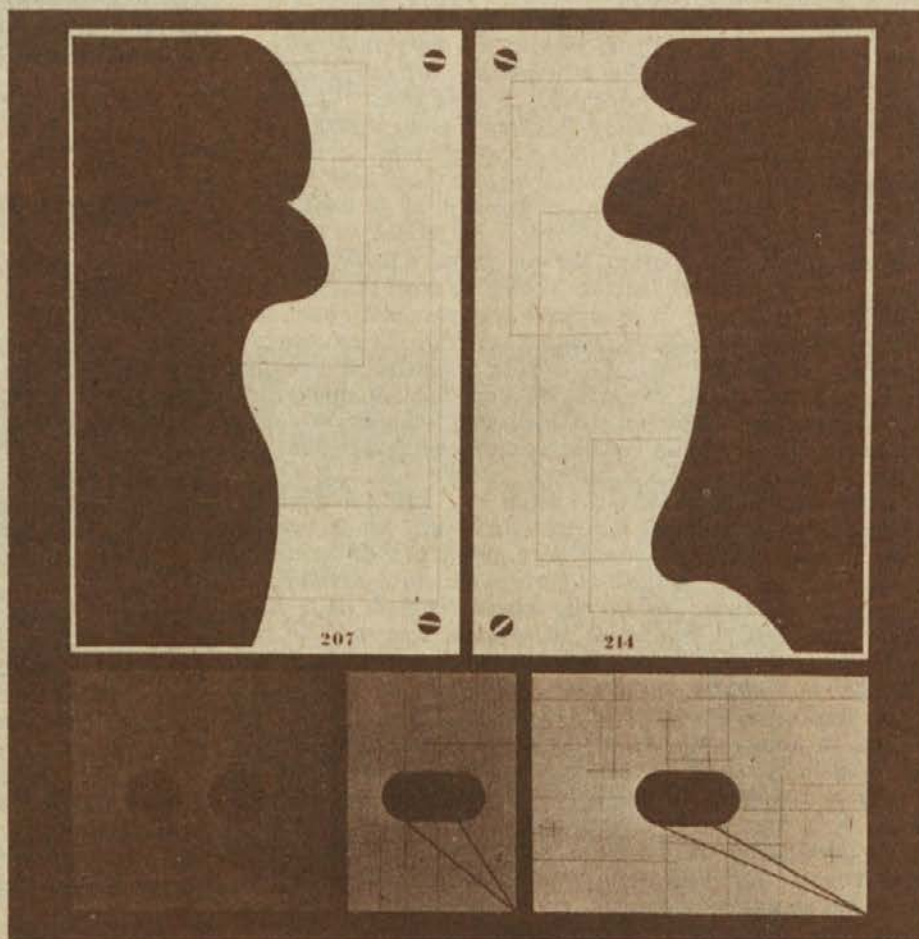
Nebo joče,
kaplje bombardirajo zemljo.
Ha!
Ne, nič ni novega.
Sedim za mizo.
Ura počasi reže koščke časa,
moje življenje se nevidno izteka,
tako kot izginja luža po dežju.
Vročina žarnice,
ki stoji pred menoj,
se zaganja v moj obraz,
in svetloba,
ki je povsod
kamor meni ni mogoče iti,
slika življenje,
ki je
in ga ni
na stene kletke
v betonski puščavi današnjega dne.
Črne roke pošasti noči
se stiskajo bolj in bolj,
zavirajo prebavo, živali,
živali iz železa in opeke,
betona in kamenja.
Da!
Črevesje mesta se izpraznjuje,
dež mu izpira grlo.
Toda vstala bo krvava krogla življenja
ter pregnala sovo,
zbudila dvonožne čebele,
ki so namesto medu
polne znoja in prahu trpljenja.
Kamplja mi polzi po licu,
hladi njegovo vrelost,
izginja.
Črna dneva
me je vzela v naročje,
pregnala žalost
in me popeljala v drugi svet,
svet miru in brezbrčnosti.

Tiho, tiho gre prek polj
veter hladen, veter plah –
boža veje, stresa liste;
mrtve liste zalovanje,
hrepenenja toplih dni.

Vse odhaja z lastovko
na krilih:
utrip življenja, cvet lepote ...
A sanje, te takrat se prebudijo –
korak v listju išče staro pot.

O daj jesen mi tihih dni,
da sredi osamelih polj
in trt, ki sanjajo ob vinu,
obdan od lepih želj, spominov
Objanem ves ta svet predan.

Bel hram na griču
z zadnjim darom sonca obsijan
se mi smehla, pred njim dekle
sprejema me v objem –
mi usta za poljube daje ...

SILVIJE POPOVIČ: EKSPANZIJA MASE, ČASA IN PROSTORA 1974 – MEŠANA TEHNIKA – PLATNO

KRIK

Veliki dan, ko svet postal je prazen,
ko mojega telesa bilo ni več nikjer,
ko vsak up je bil le trhel panj,
na katerem je sedel betežen starček.
Le zakaj je sonce krvoločno
in zakaj je pesem osamljen krik;
krik nemira, ki v temni noči
prebudi otroka in ne more več vzdržati?
Dvigne se in plava
tiho med oblaki
k soncu, k zvezdam,
kjer ni teme,
kjer je svetloba večna.

Milena Uranjek

OD TU DO NESKONČNOSTI

Puščavski pesek se ovija
okrog palme pozabljenja.
Nekoč bo tu vzklilo življenje
in osvetlilo senčne poti.
Od tu do neskončnosti
se vije senčna črta
preko širokih brazd
pognojene zemlje.
In pred stebri stoji lepa
ovita v tančico spominov.

Patetika
v stihu
„dober dan“

Zlato za pogumne
(sedem stotk)
vinjak z navadno
živijo
ti tudi
oprosti, kolega je bil
ja, in oni čisto razmesarjen
Kak lov!
pa govoril je ...
patetično o patetiki
v petek ob 20.30 v Mariboru

Zaplate snega
se smejejo smešnim okončinam
v mavcu.
Okončine pozabljajo
na hladen dotik,
sneg je sentimentalen,
sonce je visoko,
neki človek je spet padel.

Pobarvala je lase
s starčevsko barvo,
uporabila uvelo sivo šminko
in šla
v disco.

Določi enačbo
mojega moža
s prsnim obsegom 104 cm,
ki se praktično
dotika
paralelne
predrznice žensčine,
ob kateri prebije
tedensko
 $x^2 + y^2 - 4x + 6y - 3$
časa.
 x = jaz
 y = ona
 n = število naših otrok

Stejem

– koliko dreves
je med lučmi,
ki silijo v park;
– koliko vej
manj
se steza na sever
kot na jug;
– koliko korakov
napravijo ljudje
v minuti.

Rezultat:

Luči na 100 m,
kot utrip so veje
in kot utrip
koraki.

Žarometi
lomijo drevesa
iščejo korake
žarometi
ja, žarometi so luči.

BLAŽ LUKAN

HIGHWAY SONG

botroval mu je moder papirnat stroj
svetlejši vijak in bela os
prepiral se je rad s penjenjem in mehurji
odklanjal se je daleč skoraj do dna
da je zagledal svoj pojav
ko je spustil je spustil vrh
perjanico
pero in pobarvanje je kamen odplul
mahanje za srečo
in topla tekočina po bedru
daleč daleč.

je videl stisnjeno sliko
stanjšano telo
prestrašen othello naj bo
razkrivil je padle korenine
postal je pred splašenim tropom
okrušena popotna bisaga
le še ponekod pravilna
tipanje počasna konstrukcija

RODOVI TEME

da bi vrgli ostanke psom
in dvigovali ognje iz pepela
postarani kačji pastirji
pajki nesreče črepinje usmiljenja
da bi natrpali prazne prostore z listjem rjavim
in zapluli v nov vihar s povešenim jadrom
poželenje pritiskanja kamnov na grlo
razraslo trnje spanje zadušenega piša
da bi zaklali omamljeno zver
in pretrgali živce strune piščali
in se priklonili staljeni kovini v morje
povečanje priklenjenih stanj tavanj po prsti
razpenjenje slin urokov noči
da bi trenili z očmi ob puščici
in zadeli v odsev trhlega modrega rezila
brv podrta in steklo posuto po dnu igla v kolenu
čelo srebrno in rep trdno zavrt krog vratu
drhtiš v begu pred psoglavci
ko tečeš po bregu
začutiš kri pekoč zven
do neskončnosti utrujen odmev

Bogovi

I. OČE

mar res prihajajo bogovi samo ob dolgih večerih sem ga некоč
vprašal dolgo je molče razmišljal in nato počasi rekel ne saj bogov
vendar ni ampak sem odvrnil vendar tisto česar ni ne more prihajati
ob dolgih večerih po neskončju stopnic
nikoli nisem mogel verjeti
da je veter samo veter
in da je dež samo dež
tako mi ni bilo najverjetneje
da bogov res ni
in ko oče
ni hotel več govoriti
o bogovih
sem jih sprejel kot tabu
in šele tako
sem jih sprejel tudi kot bogove
kasneje sem jih opazil
tudi pri njem
v skritih trenutkih nemira
vendar mu tega nisem mogel
kar tako povedati
zato sem hodil in spraševal
a mi niso znali povedati tako
kot bi hotel
kazali so mi svete podobice
kazali so mi molitvenike in cerkve
dajali so jim molitve in imena
jaz pa bi jih hotel videti
govoril sem s svečeniki
pa jim nisem hotel verjeti
da so res posredniki bogov
bogovi ne potrebujejo posrednikov
sem jim rekel
in bili so jezivi in užaljeni
in niso hoteli več govoriti z menoj
tako nisem nikoli
videl nobenega boga

II. DEMONI

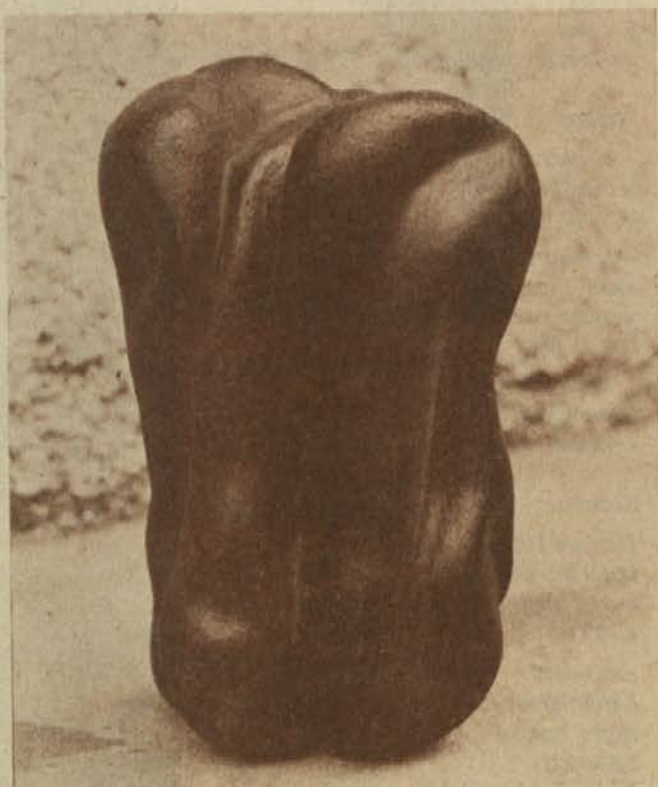
lišal sem jih večkrat posebno v mladosti kako so ponoči taval
okoli in se zapletali v mesečeve mreže in mrmrali nato sem jih
nekoč tudi videl sedeli so med polji ali tekali med klasjem bili so
drobni in majhni in kar naprej so nekaj žvečili in govorili
nikoli nisem mogel prav verjeti
da je kakšna posebno velika razlika
med demoni in bogovi
demoni so v stopinjah skozi dež
in potuhnjeno rezanje molka
so blaznost dokončno pozabljenih
demoni
nekaj s sto obrazi in tisočimi glasovi
ki dovršeno hitro mrmrajo ob dolgih večerih
demoni
temni popoldnevi kadar je blizu dež
in razparano sonce
ko je veter in že blizu dež
demoni
neskončne zakletve na temnih poljih
med klasjem človeka
in ob nedeljah gredo včasih na sprehod
čepel sem v kotu sobe so bile v tistih mojih letih videti še tako zelo velike in
svetloba je visela z velikih oken na balkon jutro je bilo in pravkar so ugasnili
svetilke na ulicah in takrat sem zaznal bogove in demone
neka let je minilo

od dne
ko sem dobil življenje
v svoje majhne šibke roke
da bi ga oblikoval
bolešno dete
več v bolnišnicah kot doma
prešibek da bi kar sam obstal
nato se je stanje izboljšalo
so veselo rekli zdravniki
in vtaknili rdeče svinčnike nazaj v žepe
nato so tekla leta
čez prve drobne rane
nato je prišel čas
ko človek nosi čustva v dlani
in pričakuje odgovor
ki misli da ga mora dobiti
in takrat je spet zasekalo vame
in uvidel sem
da življenje ni sanatorij
ampak boj ranjenih s kondorji
in velika pričakovanja postanejo majhna
ob nepričakovanem

III.

in včasih sedeš na kakšen kamen in razmišljaš o oslu ki gre samo
enkrat na led in o oslu ki se je že rodil na ledu
in dan ki je sledil
prejšnjemu dnevu
je ukazal
prepoved ubijanja živali
in v nedeljo so morali lovci
streljati na ljudi
in v dolgih nočeh
išče človek človeka
brez luči v roki
z nožem v roki
in v hrbtu

vsekakor pa je narava veliko manj zvodniška kakor nas uče biološki
učbeniki in le kako bi bilo to da bi se človek dogovoril s človekom
za zmenek z ovohavanjem urina na drevesnih deblih

SILVIJE POPOVIČ: EKSPANZIJA MASE, 1974 —
SIPROKOL-SIPOREX

Larifari

so utrinki za malčke ki jim mamice čitajo za otroke ki so najpametnejši za učence dijake zaljubljenke za starše za odrasle za delavce za pijance za siromašne in bogate pa tudi za politike in direktorje, da se jim utrne spomin na doživljanje, ki smo jih vsi doživeli predvsem pa je za tiste, ki razumejo malega princa saint exsuperija

I

pri nas rečemo
da je larifari
vse tisto
kar je larifari
jaz pa nočem
biti larifari
ker mi hujzika
ki ima zmeraj
zamazane noge
pravi da sem
larifari toda jaz
res nisem larifarii

II

če mi je očka
kdaj je dejal
ta deček je
pa moj
se je mama
zmeraj hudo
držala ker sem
se obesil na
očetovo roko
in sede na njej
me je nosil takrat
je bil očka najzlat

III

imeli smo veliko
svinjo ki smo jo
klicali dunja
pa ne vem zakaj
lahko sem jo jahal
vlekel za ušesa
drezal v nos in
ji kuril parkeljce
ona je zmeraj pritekla
na moj klic pa je
nisem pustil zaklati
da je ne bi pojedli

IV

češnje smo imeli
najlepše in najboljše
nikoli jih nismo pro
dajali kot sosedje
tudi kradli niso
pri nas ker sem jih
zmeraj gostil s
sadeži brezplačno
škoda le da nismo
mogli odgnati skorcev
ki so mi pojedli vse
najvišje češnje

V

moja mama ni zmeraj
dobra z mano celo
tepe me večkrat kar
jaz nimam preveč rad
zmerom me tudi sili
jesti pa čeprav zmeraj
nisem lačen in potem
zánalašč jem iz trme
kadar bi pa jaz rad
bil velik je pa moja
mama najboljša ker mi
pravi moj velikanček

VI

očka mi je železničar
vem da je važen kadar
vozi lokomotivo ker
bi tudi jaz bil sigurno
pa ga nisem videl še
voziti lokomotive le
slišal sem ga večkrat
kako preklinja poklic
tega nisem nikoli razumel
jaz sem bil pa tako ponosen
ko sem drugim govoril
kaj je moj očka

VII

mama je večkrat
kašljala pa sestra
tudi pa jaz tudi
in bili smo prehlajeni
za očeta pa nisem
nikoli slišal da bi
bil prehlajen pa je
zmeraj kašljal zelo dolgo
nekoč pa sem bil
na njegovi veliki
lepi lokomotivi pa
sem tudi hudo kašljal

VIII

dostikrat nisem
hotel imeti več
mame ker me je
takrat našeškala
takrat sem zmeraj
šel iskat novo
mamo k sosedom
preko našega plotu
pa nisem nikoli dolgo
imel druge mame ker
me niso znale tako
cartati kot moja mama

IX

moja sestra je bila
starejša in se je z
menoj zmeraj igrala
mamico in otroka
tega ji ne bom nikoli
odpusil čeprav me je
mnogokrat vozila v
lesenem vozičku

pa se je nekoč
voziček poveznil name
in nisem mogel izpod njega
ona pa je raje klicala na pomoč

X

imel sem
mamo očeta
sestro brata
stare mame in očeta
tete
strice
sestrične in bratrance
ujno in ujca
botro in botra
pa jih vseeno nisem
imel ker zdaj ve,
da jih nisem dovolj ljubil.

Mitja

Veter

Kot veter
se je življenje zibalo,
sedaj v eno,
sedaj v drugo stran.
Stal sem v zaveterju
in opazoval ljudi,
ki jih je veter obračal.
Nosil.
Stopil sem mednje
in še vedno stal na mestu.
Potem sem slišal
šepet,
mogoče šepet srca
in pustil sem se vetru,
da me je nesel med breze
v zvezde
in začel sem sanjati,
o nečem lepem,
o tistem
čemur ljudje pravijo
ljubezen.
Bilo je lepo,
mene pa je vseeno
zeblo.
Gledal sem sonce
rože
in pustil sem se vetru,
da me je nèslo na travnik
med rože,
na sonce.

Veter me je obračal,
od rože do rože,
potem je utihnil
in obklečal sem
pred brezo.
Čakal sem,
da oblaki nehajo
ples viharja,
da pozabijo drug drugega.
Prišla si
z eno roko si mi vračala
srce,
z drugo roko
si sprejela žalost.
Čutil sem veter,
ki te je počasi
nosil proti travniku sreče.
Gledal sem v tla
okoli mene
je bil sam
pesek.

Vnukinja

dan ko ti celo telo želi prijetnega razmišljanja na sončni klopici z razgledom po velikem tujem mestu v katerega si prišel kot majhna senca ptice ki za trenutek zakrije pogled sonca bil je to idiličen park nad samim centrom tega skoraj milijonskega mesta iz glavne prometne ulice si krenil po majhni stranski ulici polni malih in lepo urejenih bistrojev do kamnitih stopnic ki so te uklenjene v zidove s starinskimi laternami v treh zavojih popeljale na zelenico z vrtljaki gugalnicami in železnimi cevmi za plezanje in veselje otrok bilo je sredi dipoldneva ko so pazili na vnuke ker so njihovi starši delali in služili denarce za čim boljše življenje to je bil star običaj ljudi ki so ob tem uživali v življenju moram pa priznati da je tudi meni ta način življenja ugajal ker tako se družine niso preveč razhajale v mišljenju in ljubezni to pa je v bistvu tudi pomen življenja in radost babic in dedkov najhujše je namreč videti te starejše ljudi kako ljubosumno gledajo na svoje vrstnike ki čuvajo svoje vnuke medtem ko to njim ni usojeno nisem imun za ljubezen med ljudmi zato me takšne stvari hudo ganijo verjetno sem že prešel tisto razumevanje rad sem bil opazovalec življenja ki zna biti tako idealno lepo tako brez skrbno tako stihijško romantično a v bistvu tako enostavno in prijetno konec koncev pa na svetu človek res ni drugega kot kamenček goja kjer ne more biti napake če nočeš izgubiti in vendar je vsak kamenček tako srčno izdelan da ga z veseljem pogledaš medtem ko odkrhnjenega kmalu izločiš iz svoje kolekcije razen če si nanj preveč čustveno navezan in ga hraniš kot uničen spomin

park ni bil velik bil je eden manjših toda z njegove višine si opazoval celo mesto ki je vrel v dopoldanski komercialni dirki nihče ni imel časa ustaviti se pogovoriti se z znancem razen žensk ki so se vračale iz velikega trga tukaj si bil vzvišen in v tem velikem miru do katerega so prihajali le rahli šumi mestnega življenja si lahko užival naravo in za trenutek pozabil da si v kotlu mesta

na bližnji klopi ki se je topila v sončni pripeki jesenskega toplega vremena je sedela starejša ženska katere lasje so počasi pričeli siveti lepe zunanosti in okusno oblečena ob sebi je imela veliko pleteno košaro ki je vsebovala vse potrebno za majhen izlet v naravo na klopi je ležala tudi majhna jopica ki je pripadala dobrohotni deklici igrajoči se s kamenčki na poti babica je gledala svojo vnukinjo tako skrbno oblečeno v čiste oblečke kako se brezskrbno igra mogoče je mislila na svojo mladost mogoče na svoje otroke mogoče je pa mislila samo na to kaj bo skuhala za obeh tej majhni deklici ki ji bo sončni zrak spraznil želodec in ji povečal slast po opoldanskem spanju na vse to je lahko mislila babica jaz pa sem brskal po možnostih njenega življenja lahko da je bila iz bogate družine ali pa ne mogoče je imela brezskrbno mladost ali pa tudi ne mogoče celo ni imela staršev ali pa jih je tudi imela mogoče je študiral ali pa se je hitro zaposlila

nato je spoznala njega ki ji je nadomestoval ves moški spol njega za katerega je živila in s katerim sta bila srečna verjetno nista bila venomer srečna toda predpostavljam da sta bila v večini primerov zasluzila sta za svoj lastni dom in za svoj način življenja kar je normalno za vsakega in dobila potomstvo joj kakšno veselje v družini stave na rojstvo otroka na deklico ali fanta kako se je pilo ko se je otrok rodil pa naj je bil kateregakoli spola v vsakem primeru je nekdo izgubil prvi zanos so zamenjale skrbi toda vse so prestali in otrok je rasel in prišlo je do mučnih razpotij ki so normalna za vse družine pa kljub vsemu so se imeli radi in drug drugega niso zatajili otrok se je prav tako poročil in nastal je problem stanovanja toda starši so mu nekako pomagali da je ob rojstvu svojega otroka le imel kam posaditi svojo novo družinico in tukaj se je pričela vloga babice ki je zamenjala starša v urah kadar sta mladoporočenca delala ali hotela na manjšo zabavo

jaz sem naletel na enega takih dnevov ko babica dopoldan pazi vnukinjo in ji daje svoj način ljubezni popoldne raportira mladima o potankostih dopoldneva

MARIO VETRIH: RAZMIŠLJANJE, TEMPERA NA PAPIR, 1973

vnukinja je pritekla k babici kajti po potki so prihajala tri mlada dekleta z majhnim psičkom ki je v želji za igro tekkel za vnukinjo le ta je skrila glavico v babičino krilo prepričana da je na najvarnejšem mestu toda psiček je pritekkel h klopi igraje je grizel deklico v čevljiček ona pa je vriskala babica se je sklonila k psičku in ga umirila deklica je s strahom v očeh in na nenehno prigovarjanje babice psička le pobožala kar pa je botrovalo le temu da sta postala velika prijatelja in se pričela poditi po travi sem ter tja vnukinja je cukala psička on pa je veselo lajal in jo grizel vnukinja je od sreče vzklikala vriskala in se smejala še večje veselje pa sem mogel razbrati raz lice babice ki je samo kimala in se smejala veselju te mladosti

po poti je prihajal starejši moški v sivi obleki s časopisi pod pazduho precej sivimi lasmi košatimi obrvmi in brki z ustnikom in cigareto v ustih in s sijajno izločenimi čevlji prav tako se je zadovoljno smehljil v brk ko je opazoval igro dekletca in psička ustavil se je pri babici ji izročil časopise enega je obdržal ga razprostil in sede pričel brati jasno je bilo da dedek prebere vse dnevnike ker ga zanimajo dnevni dogodki babica ga je venomer prekinjala pri branju in mu z roko kazala igro vnukinje toda kmalu so dekleta pripele psička na pas in ga odvedle s seboj v veliko žalost vnukinje dedek je moral opustiti branje in z vnukinjo oditi do vrtljaka kjer je kmalu pozabila na psička potiskal je vrtljak in gledal ponosno svojo vnukinjo ki je še niso napadle gnile misli tega sveta ki pa je bila v nevarnosti da jo te misli v prihodnosti uničijo

babica je pričela klicati da je čas odhoda po kratkem prigovarjanju se je vnukinja le pustila dvigniti raz vrtljak z dedkom sta pristopicala h klopi tako da je dedek vnukinjo lovil seveda brezuspešno

babica je že pripravila vse potrebno za odhod prišla je vnukinjo za ročico in jo hotela odpeljati po potki toda deklica se ji je iztrgala stekla k dedku in dvignila rokici kar je pomenilo da jo mora dedek nositi dedek je počasi slekel suknjo ugasnil cigaret da ne bi pri nošnji opekel deklice ter si jo oprtal na rame tudi mene je včasih oče tako nosil kadar smo se vračali s sprehodov v naravi in sem jaz bil zmučen od norenja pričeli so stopati po stopnicah z vsako stopnico so se mi umikali kot ob slovesu ladje rad bi tekkel k njim in jim zaželel vso srečo toda kako čudno bi me pogledali in na koncu bi si še mislili da sem znorel

ali jih bom še kdaj videl pa imam sestro ki ima dva majhna naslednika imam pa tudi mamo in očeta ki ju čuvata

OBRAZI

UREDIL:

LITERARNO: BORIS ČERPES, MITJA ŽITNIK
LIKOVNO: SILVIJE POPOVIČ
TEHNIČNO: MARJAN HANL
NASLOVNA STRAN: PLAKAT Z RAZSTAVE